

Wat is goede architectuur? deel 5 – Conclusies

Een meetlat voor architectonische kwaliteit

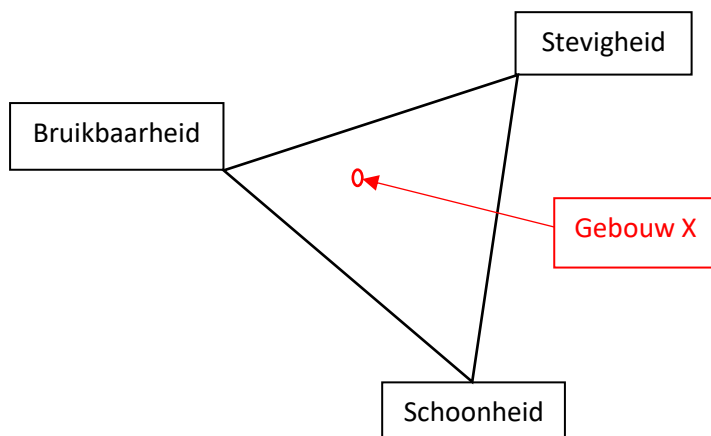

In deze reeks artikelen staat de vraag centraal, hoe kwaliteit in architectuur te beoordelen is. Het beantwoorden van die vraag is belangrijk. Niet alleen omdat de levensloop van architectuurstudenten er mede door bepaald wordt, maar ook omdat er grote commerciële belangen mee gemoeid zijn. En tenslotte omdat we als gebouwgebruikers gebaat zijn bij de hoogst mogelijke architectonische kwaliteit.

Om architectuur meetbaar te maken, heb ik in de voorgaande hoofdstukken de kwaliteitsaspecten van architectuur benoemd. Er zijn drie aspecten, negen deelaspecten en zevenentwintig subdeelaspecten beschreven. We kunnen deze aspecten omzetten in een checklist voor het beoordelen van architectuur.

Nu wegen de verschillende aspecten natuurlijk niet voor iedereen even zwaar. Liefhebbers van architectuur zullen geneigd zijn de deelaspecten van schoonheid zwaarder te laten wegen, terwijl anderen misschien een functionele plattegrond belangrijker vinden.

Vitruvius schrijft echter, dat de aspecten in balans met elkaar moeten zijn. En hij had gelijk, geen van de sub-deelaspecten is belangrijker dan een andere.

gebouw X bevindt zich het meest aan de kant van bruikbaarheid

Laten we eens kijken wat er gebeurt als we nu een gebouw gaan beoordelen. Stel dat er een team van drie beoordelaars is, die ieder voor zich een gebouw beoordelen. Er komen dan 81 scores in de lijst te staan. Door dit grote aantal scores komt een extreme score op één aspect niet al te sterk terug in de eindscore. De eindscore van het gebouw, ontstaan door optelling van alle punten, is daarmee zoveel mogelijk geobjectiveerd.

De beoordelingslijst ziet er als volgt uit:

			beoordelaar 1	beoordelaar 2	beoordelaar 3
Stevigheid	constructie	<i>sterkte en stabiliteit</i>			
		<i>doelmatige constructie</i>			
		<i>flexibele constructie</i>			
	materiaalgebruik	<i>geschikte materialen</i>			
		<i>statement</i>			
		<i>duurzame materialen</i>			
	detaillering	<i>technisch kloppend</i>			
		<i>maakbaar</i>			
		<i>architectuur versterkend</i>			
Bruikbaarheid	afmetingen	<i>minimale maten</i>			
		<i>maten kloppen met functie</i>			
		<i>overmaat</i>			
	logistiek	<i>logische route</i>			
		<i>activiteiten mogelijk maken</i>			
		<i>koppelen van functies</i>			
	licht en lucht	<i>warmte, vocht, akoestiek</i>			
		<i>daglicht</i>			
		<i>frisse lucht</i>			
Schoonheid	proportie	<i>verhouding elementen</i>			
		<i>ritme</i>			
		<i>gebruik van vormen</i>			
	ruimtelijkheid	<i>weglaten omhulling</i>			
		<i>verbinden van ruimte</i>			
		<i>andere bijzonderheden</i>			
	verrassing	<i>ornamenten</i>			
		<i>kunst</i>			
		<i>spektakel</i>			
Totaal					

Het oordeel

Hebben we het vraagstuk hiermee opgelost?

Niet helemaal, vrees ik. Want het vraagt heel wat van beoordelaars om de checklist eerlijk en objectief in te vullen. Ons oordeel kan worden beïnvloed door verschillende zaken.

De **persoonlijkheid van de ontwerper** bijvoorbeeld. Zelfs als de ontwerper het verhaal niet zelf presenteert, hebben we een beeld van hem of haar. De architectenwereld is klein, men kent elkaar van de opleiding, uit het netwerk of van de vakbladen.

Verder wordt architectuur tegenwoordig ook vaak ingezet ter ondersteuning van **marketing**. De Markthal is door de bureaus voor citymarketing in binnen- en buitenland zoveel in beeld geweest, dat het lastig is om er nog een zelfstandig oordeel over te vellen.

En tenslotte is er vaak al een **voorselectie** gedaan voordat ontwerpers daadwerkelijk aan de slag gaan. Bepaalde bureaus of ontwerpvisies komen niet eens aanbod wanneer er bijvoorbeeld een prijsvraag wordt uitgeschreven. Het is moeilijk te ontsnappen aan vooroordelen. Ook de schrijver van dit artikel heeft bepaalde voorkeuren. Waarom zijn juist deze negen voorbeelden met foto toegelicht?

Zet dus je voor je gaat oordelen je antenne voor de mening van de anderen en voor het charisma van de ontwerper uit, en gooi je vooroordelen overboord. Probeer eerlijk en methodisch de verschillende aspecten van kwaliteit in architectuur te beoordelen. Lukt het dan toch nog niet om tot een eenduidig en objectief oordeel te komen, dan heb je het gebouw in elk geval alle kans gegeven om zijn kwaliteiten prijs te geven.

Nienke Ris, 11-12-2019